

Registeraccountant Leo Verhoef was een van de deskundigen die zowel in het artikel in Binnenlands Bestuur als in het televisieprogramma 2-Vandaag over hetzelfde onderwerp, kritiek uitte op de kwaliteit van de jaarverslagen.

Nadere bestudering van de begrotingen en jaarrekeningen van veel gemeenten laat na enig speurwerk zien dat willekeurig en normale (wat is 'normaal?') en incidentele (wat is 'incidenteel?') baten en lasten, geheel of gedeeltelijk, zonder enige systematiek en tot willekeurige bedragen, buiten de rekening worden gelaten.

Het televisieprogramma suggereerde dat het slechts zou gaan om incidentele baten en lasten. De praktijk wijst geheel anders

uit. Doordat je wél kunt zien dat het gebeurt, maar niet om welke baten en lasten het gaat, wordt ieder bedrag in de rekening verdacht en dus onbetrouwbaar. Verder is het schering en inslag dat de afschrijvingslasten te laag en de rentelasten te hoog worden weergegeven. Veel voorkomend is ook dat de rekening posten en bedragen bevat die in het geheel geen baten en lasten zijn. Door dit alles is de rekening van baten en lasten verworden tot een 'rekening van sommige baten en sommige lasten en sommige andere willekeurige bedragen'. Dat betekent dat in al deze gevallen het saldo van de rekening in de verste verten niet meer het saldo van de (lees: alle) baten en lasten is.

Dezelfde bestudering van deze jaarrekeningen en begrotingen laat zien dat de omvang van de reserves geheel verkeerd wordt weergegeven. Willekeurige vaste activa worden tot willekeurige bedragen niet onder de vaste activa weergegeven maar onzichtbaar afgetrokken van de reserves. Willekeurige verplichtingen worden tot willekeurige bedragen te hoog of te laag of zelfs in het geheel niet opgenomen. Andersom worden ook regelmatig posten als verplichting gepresenteerd die in het geheel geen verplichting zijn. De met deze verplichtingen samenhangende baten en lasten worden als gevolg daarvan tot geheel verkeerde bedragen in de rekening opgenomen.

Een en ander maakt deze begrotingen, rekeningen en de balansen geheel en al onbetrouwbaar. Dit soort begrotingen en jaarrekeningen zet de gebruikers totaal op het verkeerde been. Daardoor is het onverantwoord dergelijk jaarrekeningen en begrotingen als sturingsinstrument of verantwoordingsverslag te gebruiken. Een suggestie dat de Comptabiliteitsvoorschriften dit alles zouden toestaan, is heel merkwaardig. Integendeel. CV artikel 9 schrijft voor de begroting en artikel 27 voor de rekening voor dat daarin *alle* baten en lasten, zonder uitzondering, moeten worden opgenomen en dat het saldo van de begroting respectievelijk rekening het saldo van *alle* baten en lasten moet zijn. Artikel 3 schrijft voor dat de presentatie van de jaarrekening en de begroting zodanig moet zijn dat de lezer daaruit een verantwoord oordeel kan vormen over de financiële positie en de baten en de lasten. Artikel 9, 27 en 33 schrijven voor dat de begroting, de rekening en de balans *duidelijk*, dus niet voor meerderlei uitleg vatbaar, moet zijn. Artikel 27 en 33

schrijven voor dat de rekening en de balans *betrouwbaar* moeten zijn.

Ook valt op dat de meeste jaarrekeningen belangrijke wettelijk voorgeschreven informatie missen, zoals over de reserves en over de voorzieningen. CV artikel 3 schrijft voor dat begrotingen en jaarrekeningen moeten worden opgemaakt volgens 'normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd'; het is vaste jurisprudentie dat het buiten de rekening laten van baten en lasten in strijd is met deze normen.

Het is beschamend dat bij al deze hoogst onbetrouwbare jaarrekeningen, die daarbij ook volstrekt niet voldoen aan overduidelijke wettelijke voorschriften, desondanks goedkeurende accountantsverklaringen zijn opgenomen. Het gaat om alle grote accountantskantoren.

Betreuenswaardig dat noch de minister, noch het bestuur van het NIVRA zich met deze situatie willen bezighouden, laat staan daar een einde aan maken. Volgens *2-Vandaag* zal de minister een onderzoek instellen. Wie gaat dat onderzoek uitvoeren? Die ambtenaren en die accountants die al die tijd hun werk niet goed gedaan hebben? Gaan die nu van hun eigen werk vertellen dat dat al die tijd niet goed geweest is?

*L.W. Verhoef,
registeraccountant*